

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№3 (221) ЛЮТЫ 2017 ГОД

БЕЗГАСПАДАРЧАСЦЬ

ЯК "ШУМІЛІНСКІ ЛЯСГАС" НАНЁС ШКОДУ ДЗЯРЖАВЕ

Вынікі планавых праверак дзяржаўных лесагаспадарчых устаноў «Шумілінскі лягсас» і «Ушацкі лягсас» былі разгледжаны на калегія КДК Віцебскай вобласці, дзейнасць гэтых лягсасаў і абласнога ДВЛГА была падвергнутая рэзкай крытыцы.

Правяраныя лягсасы дапусцілі грубыя парушэнні бюджэтнага, ляснога і прыродаахоўнага заканадаўства. КДК выявіў факты незаконнага атрымання і нямэтавага выкарыстання бюджэтных сродкаў, незаконнай высечкі лесу, гібелі лясных культур і іх нездавальняючага ўтрымання, псаванне лесапрадукцыі, неэфектыўнага выкарыстання дзяржаўнай маёмасці, іншыя парушэнні.

Абодва лягсаса не толькі не аплачвалі ў бюджэт кошт адпушчанай драўніны на корані, але і самавольна карысталіся бюджэтнымі сродкамі, накіроўваючы іх не на лесавырошчванне, а на камерцыйныя патрэбы. Так, «Шумілінскі лягсас» ў 2014 годзе – студзені-чэрвені дапусціў нямэтавае выкарыстанне бюджэтных сродкаў на 88, 7 тыс. рублёў.

Нямэтавае выкарыстанне бюджэтных сродкаў мела месца і пры правядзенні высечак догляду лесу. Напрыклад, у 2014 годзе ў Обальскім лясніцтве Шумілінскага лягсаса на плошчы 35,6 га неабходна было правесці прахадную рубку, высечы 1,6 тыс. кубічных метраў драўніны. Такая высечка была праведзена на ўмовах падраду. Работы па нарыхтоўцы драўніны прыняты ляснічым Обальскага лясніцтва у падрадчыка, у ліпені-жніўні 2014 года нарыхтаваць 1,8 тыс. кубічных метраў. Лесасекі агледзелі да рубкі службовыя асобы лясніцтва, паказалі ў акце, што рубка праведзена на плошчы 35,6 га, нарыхтавана 1,6 тыс. кубічных метраў драўніны, парушэнняў не выяўлена.

Аднак праверка паказала, што на 27,0 га рубка наогул не праводзілася, а 1,8 тыс. кубоў драўніны нарыхтавана на 8,6 га, дзе практычна всплошную былі высечаныя лепшыя дрэвы, а тонкамерныя і пашкоджаныя – не кранутыя. У выніку насаджэнне аказалася змарнаваным і патрабавала правядзення лесакультурных мерапрыемстваў. Гэта значыць, замест таго, каб своечасова спыніць рубку, службовыя асобы дзяржаўнай лясной аховы (работнікі лягсаса) спрыялі і пазней схвалілі факт незаконнай высечкі і прычынення шкоды навакольнага асяроддзі. Больш за тое, падрадчыку яшчэ і пералічана больш за 10 тыс. руб. бюджэтных сродкаў.

Пры ажыццяўленні камерцыйнай дзейнасці дапускаліся выпадкі нявыплаты, а таксама несвоечасовай выплаты таксавага кошту за драўніну, адпушчаную на корані. Гэта не дазваляла лягсасам выкарыстоўваць дадзеныя сродкі на лесагаспадарчыя мерапрыемствы (бюджэтная дзейнасць), эфектыўна расходаваць сродкі бюджэту. Напрыклад, ДЛГУ «Шумілінскі лягсас» не была аплачана адпушчаная на корані драўніна на суму - 7,1 тыс. руб. (На 2016/11/15). Ушацкім лягсасам ў 2015-2016 гг. таксама не праведзена аплата за 2,5 тыс. кубоў драўніны (17,9 тыс. руб.), нарыхтаванай звыш дазволеных аб'ёмаў, Шумілінскі лягсас - за 6,5 тыс. кубоў (57,4 тыс. руб.), чым дзяржаўнай маёмасці нанесена шкода ў памеры 126,0 тыс. рублёў.

З-за адсутнасці кантролю з боку службовых асоб лягсасаў мелі месца факты неправядзення і неналежнага правядзення агляду месцаў высечак, не фіксаваліся парушэнні у актах. Нярэдка пры аглядзе лесасек, лесакарыстальнікамі якіх з'яўляліся самі лягсасы, службовыя асобы хавалі рэальнае становішча спраў. Так, былі схаваныя нявырубленныя дрэвы, прызначаныя для высечкі, а таксама дрэвы, пашкоджаныя пры распрацоўцы лесасекі. "Не заўважаныя» незаконна высечаныя больш за 100 сырарослага дрэў бярозы, якія не падлягаюць рубцы, а таксама высечаныя пры высечках пры даглядзе буйнамерныя дрэвы розных парод, пры гэтым сухія, пашкоджаныя, тонкамерныя дрэвы, якія варта было выдаліць з насаджэнні, пакінутыя на месцы. ДЛГУ «Шумілінскі лягсас» не правеў агляд 93 лесасек 2016 года.

Наяўная нарыхтоўчая тэхніка выкарыстоўвалася неэфектыўна. Так, у Шумілінскім лягсасе харвестэр Амкадор-2551-1 за 32 месяцы адпрацаваў толькі 235 змен.

Таксама ўстаноўлены факты неабгрунтаванага спісання 1,2 тоны дызпаліва, лішкі драўніны (100 кубоў) і яе нястача (300 кубоў), прыпіскі аб'ёмаў нарыхтоўкі, тралёўкі і вывазкі драўніны, і іншыя парушэнні.

Па выніках праверкі КДК Віцебскай вобласці прадпісаў лягсасам аднавіць у бюджэт незаконна атрыманыя і выкарыстаныя не па мэтавым прызначэнні сродкі на суму 261,1. тыс. рублёў. Матэрыялы накіраваны ў праваахоўныя органы для прававой ацэнкі дзеянняў (бяздзейнасці) службовых асоб лягсасаў.

Разгледзеўшы вынікі кантролю, калегія КДК Віцебскай вобласці прыняла пад увагу, што абодва юрыдычныя асобы і 34 работнікі лягсасаў ужо прыцягнутыя Камітэтам вобласці да адміністрацыйнай адказнасці з накладаннем штрафаў, 36 спецыялістаў лягсасаў панеслі дысцыплінарныя пакаранні, галоўны бухгалтар ДЛГУ «Ушацкі лягсас» вызвалена ад пасады. Калегія запатрабавала ад Мінлягсаса і Віцебскага ДВЛГА прыцягнуць шэраг кіруючых работнікаў праверaных лягсасаў, а таксама абласнога лесагаспадарчага аб'яднання да строгай адказнасці, аж да вызвалення ад займаных пасадаў.

Вырашана, што па выніках работы за I квартал 2017 года будзе праверана, наколькі поўна лягсасамі і Віцебскім ДВЛГА прымаюцца меры па выкананню пастановы калегіі КДК.

Пытанне эфектыўнасці вядзення лясной гаспадаркі і выкарыстання прыродных рэсурсаў застаецца на пастаянным кантролі,

vitebsk.cc

Пераклад з расейскай

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: HTTP://SHUMILINA.BY

ЭКАНАМІЧНЫ КРЫЗІС

СТАГНАЦЫЯ РАЁННАЙ ВЫТВОРЧАСЦІ

За няпоўны мінулы год Шумілінскі раён спрацаваў са стратамі больш чым на 2,3 мільёны даляраў.

Нацыянальны статыстычны камітэт апублікаваў даныя аб развіцці рэгіёнаў краіны за 2016 год. Паводле гэтых лічбаў, стратнасць дзейнасці Шумілінскага раёна ў параўнанні з 2015 годам за студзень — лістапад зменшылася з 7 996 тысяч рублёў да 4 430 тысяч рублёў або да 2 мільёнаў 387 тысяч даляраў па сённяшнему курсу Нацбанка.

Устойлівая тэндэнцыя працаваць са стратамі ў раёне ўтварылася з 2014 года. Пры гэтым з'явіліся першыя чатыры прадпрыемствы, якія пачалі месяцамі затрымліваць заробкі сваім работнікам.

Варта адзначыць, што і вырабленай прадукцыяй прадпрыемствы Шуміліўчыны па-ранейшаму ганлюють са стратамі. Праўда і тое, што ў 2016 годзе ў параўнанні з адпаведным перыядам 2015 года паказчык рэнтабельнасці продажу таксама знізіўся з — 6,0% да —3,5%.

Разам з тым няўдалая дзейнасць арганізацый раёна падрывае давер і ў крэдытораў. Так даўгі па пратэрмінаваных крэдытах за мінулы год выраслі. Калі ў 2015 годзе было 28 474 тысячы рублёў, то ў 2016 ужо стала 30 626 тысяч рублёў.

Наўрад ці пры такой дынаміцы развіцця раёна можа ісці гаворка пра устойлівае развіццё. Пакуль што можна гаварыць аб планах на будучае пра выхад з глыбокай эканамічнай стагнацыі.

НАША СПАДЧЫНА

СЕНСАЦЫІ ПАДЗВІНСКАГА КАРДОНУ

Хроніка правядзення раскопак валанцёрамі ў археалагічным комплексе Кардон на правым беразе Дзвіны, дзе ратавалі паселішча вікінгаў.

У акадэміі навук Беларусі падвялі вынікі за 2016 год і вызначылі топ-10 вынікаў у галіне фундаментальных даследаванняў. Разам з вынікамі дакладных навук, у прэстыжны спіс патрапіў і знойдзены гэтым летам унікальны помнік эпохі вікінгаў (VIII-X стагоддзяў) - Кардон Віцебскага Падзвіння.

Размешчаны археалагічны комплекс на правым беразе Заходняй Дзвіны ў Шумілінскім раёне Віцебскай вобласці.

Доктар гістарычных навук прафесар Вольга Ляўко распавядае, што існаванне Кардону было зафіксавана яшчэ ў 1934 годзе, але ў савецкі час неабходнасці ў яго вывучэнні не ўбачылі. А ў пачатку 2015 года ў інтэрнэце на сайтах чорных капальнікаў сталі з'яўляцца рэчы, знойдзеныя недалёка ад Віцебска. Тады ў Цэнтры археалогіі і старажытнай гісторыі Беларусі Інстытута гісторыі НАН, які ўзначальвае Вольга Мікалаеўна і было прынята рашэнне адправіцца на разведку ў Віцебскую вобласць. А ўжо там археолагаў і студэнтаў БДУ і ВДУ, якія працавалі на Кардоне ў рамках археалагічнай практыкі, чакала сапраўдная сенсацыя.

Усяго ад віцебскага ўніверсітэта імя Машэрава ў раскопках брали ўдзел каля 40 чалавек –студэнтаў першага курса, валанцёраў са старэйшых курсаў і выкладчыкаў на чале з вядомым археолагам, кандыдатам гістарычных навук, дацэнтам кафедры гісторыі Таццянай Бубенька.

(працяг на стр. 2)

НАША СПАДЧЫНА

(пачатак на стр. 1)

«Чорныя капальнікі правялі за нас усю разведку, – распавёў Аляксандр Буцько, студэнт 2 курса гістфаку. – Таму перад намі стаяла задача знайсці ўнікальныя артэфакты і выратаваць паселішча вікінгаў. Прайшла інфармацыя аб тым, калі запрацуе Полацкая ГЭС, гэтыя землі могуць апынуцца ў зоне падтаплення».

Нашы хлопцы «капалі» на Кардоне разам са студэнтамі БДУ, праўда, на розных аб'ектах. Працоўны дзень доўжыўся з дзевяці гадзін раніцы да двух-трох гадзін дня, кожную гадзіну былі прадугледжаны перапынкі на адпачынак. Працавалі парамі: юнак і дзяўчына. Кожнай пары быў адведзены квадрат для раскопак – два на два метры. У дзень трэба было зняць дваццаці-сантыметровы пласт зямлі. Але не проста адкінуць яго ў бок, а старанна перабраць зямлю да найменшага кавалачка, як бы праседзь праз сіта, каб знайсці каштоўныя артэфакты.

«Шчыра кажучы, першыя дні мы нават не ўмелі адрозніваць камяні ад керамікі, – распавяла студэнтка 2 курса Юлія Кот. – Таму часта ў спецыяльна выдадзеныя нам пакеты пад знаходкі клалі і камяні. І наадварот, маглі не заўважыць нешта каштоўнае і аднесці на адвал – месца, куды складвалася перагледжаная зямля. Тады нас трошкі лаялі і прасілі быць больш уважлівымі. Але мы ўсе стараліся, дапамагалі адзін аднаму: калі хтосьці скончаў свой квадрат раней, то прыходзіў на дапамогу адстаючым».

Хлопцы распавядаюць, што знаходзілі косткі жывёл, кераміку, палавінкі арабскіх дырхемаў, сярэбраныя рымскія манеты, скроневыя кольцы. Усе знаходкі старанна фіксавалі і складалі ў спецыяльныя скрыні.

Дарэчы, самы вялікі са знойдзеных на тэрыторыі Віцебшчыны скарбаў – выяўлены каля вёскі Казьяны пад Полацкам берасцяны куль з арабскімі дырхемы. Тады ўдалося сабраць больш за 7,5 тысяч манет, невялікая частка з якіх захоўваецца ў віцебскай Ратушы.

«Бадай, самая ўнікальная знаходка, выяўленая нашымі студэнтамі – скандынаўскі крыжык, які добра захаваўся – распавёў Яўген Зінкевіч, студэнт 2 курса. – Што самае цікавае, калі мы яго знайшлі, на некалькі дзён зарадзіў моцны дождж, а мы жартавалі, што гэта нябёсы на нас ўгневаліся».

З чым не пашанцавала студэнтам, дык гэта з надвор'ем. З 18 дзён, што яны правялі на раскопках, толькі чатыры былі сонечныя. У астатні час ішоў дождж, які значна ўскладняў працу. Вада стаяла нават у раскопах, таму часам перш чым прыступіць да працы, даводзілася вычэрпваць ваду з паглыблення, прыбіраць бруд і толькі затым капаць далей. Часта адзенне не паспявала высыхаць, працавалі ў мокрых рэчах або апраналі сырыя. Некаторыя хлопцы захварэлі, але пры гэтым ніхто не захацеў з'ехаць з практыкі раней за тэрмін.

«Ніколі не думаў, што буду шчаслівы ад таго, што я памыўся і надзеў сухія чыстыя рэчы, – падзяліўся студэнт 2 курса Улад Улаховіч. – Дзякуючы практыцы мы навучыліся знаходзіць шчасце ў дробязях, адшукваць тое добрае, што раней не заўважалі».

Сапраўды, хлопцам прыйшлося нялёгка. Каб памыцца, даводзілася грэць ваду ў вядры на вогнішчы або, калі пацяплела, купацца ў Дзвіне. Аднойчы ўдалося дамовіцца з мясцовымі і за невялікую суму схадзіць у лазню да аднаго з жыхароў вёскі. Потым хлопцы навучыліся рабіць лазню самі па вайсковым прынцыпе: бралі непатрэбную брызентавую палатку, накрывалі брызентам і плёнкай, грэлі ваду і камяні, потым заносілі іх у палатку і парыліся.

Нягледзячы на дрэннае надвор'е, настрой падчас практыкі ва ўсіх было выдатнае.

У цэлым студэнты адзначаюць, што мясцовыя жыхары ставіліся да іх добра: дазвалялі зараджаць мабільныя тэлефоны, набіраць ваду з калодзежа і ахвотна дзяліліся легендамі, расказвалі, дзе «скарбы ляжаць»….

Дарэчы, многія хлопцы, хто праходзіў археалагічную практыку на Кардоне, не супраць вярнуцца туды і ў гэтым годзе ў якасці валанцёраў і працягваць шукаць унікальныя артэфакты. Але і за тры тыдні летам 2016 года студэнтам ВДУ і БДУ ўдалося выявіць нямала: каля 600 індывідуальных знаходак, у тым ліку манеты, ўпрыгажэнні і вагавыя гіркі.

«Атрыманыя ў ходзе даследаванняў артэфакты даказваюць, што менавіта Віцебскае Падзвінне гуляла вядучую ролю ў фарміраванні сувязі поўначы з Поўднем на шляху з" варагаў у грэкі ", - адзначыла Тацццяна Бубенька. - Тут, паміж рэкамі Ушачай і Вулай, размяшчалася ядро тэрыторыі полацкіх крывічоў, цэнтрам якой на рубяжы VIII-IX стагоддзяў стаў Полацк. Раскопкі комплексу Кардон дазволілі сцвярджаць, што тут, а не ў Смаленскім Падняпроўі, былі ўсталяваныя шырокія і больш раннія кантакты з паўднёвымі і паўночнымі суседзямі. Толькі ў IX стагоддзі, пасля перакрыцця Полацкім дзвінскага адрэзка найважнейшага гандлёвага шляху сярэднявечча, адзначаны рух варагаў з боку Наўгародчыну на Смаленшчыну і далей у паўднёвым напрамку».

Варта дадаць, што Кардон Віцебскага Падзвіння трапіў у топ-10 вынікаў акадэміі навук Беларусі ў галіне фундаментальных даследаванняў за 2016 год.

Vkurier
Пераклад з расейскай

ВАНДРАВАННІ

ВАНДРОЎНІК ЗА НОВЫМІ ЎРАЖАННЯМІ

Падарожнік з Мікалаёва Сяргей Сафончык на старэнькай «Яве» аб'ехаў нямала найпрыгажэйшых куткоў планеты. Сяргей – памочнік ляснічага Мікалаеўскага лясніцтва ў Шумілінскім раёне. Любоў да прыроды аб'ядноўвае яго працу і захапленне, падаграваюць запал да вандраванняў. Як толькі пачынаецца чарговы адпачынак, ён садзіцца на свайго «чэха» – і наперад, за новымі ўражаннямі!

Падарожжы па нашай краіне і за яе межамі – не толькі магчымасць спазнаць свет і адкрыць для сябе нешта новае, распавядае Сяргей Сафончык:

– Патрэба ў падарожжах – гэта стан душы, хвароба, ад якой не хочацца вылечвацца.

Сваім першым веражам ён лічыць паездку на мапедзе, які купілі бацькі, да суседняй вёскі Мікіціха, што ў 15 кіламетрах ад Мікалаева, калі ён вучыўся ў дзявятым класе.

– Правоў кіроўцы ў мяне яшчэ не было. Але так хацелася праверыць, як мапед паедзе па асфальце, бо ў нас тады была каменка. І я паехаў ноччу. Гэтую паездку я памятаю да гэтага часу, – прызнаецца Сяргей.

Матацыкл быў чарговым падарункам бацькоў, калі малады чалавек у 1985-м вярнуўся з войска. Спачатку аб'ездзіў усю Беларусь, а за яе межамі першым стала падарожжа на Чудскае возера – вельмі захацелася яго ўбачыць. На матацыкле ён праехаў ад Палярнага круга да Каўказа, ад Чорнага мора да Паўночнага Ледавітага акіяна. Некалькі разоў ездзіў у Карпаты, Крым, Казахстан.

– Каля Балтыйскага мора мяне ледзь не арыштавалі. Аказваецца, амаль 20 кіламетраў праехаў па памежнай зоне. Але я сам прыйшоў да памежнікаў, яны паставіліся з разуменнем і нават дазволілі залезці на вышку, каб з вышыні палюбавацца морам і зрабіць фота на памяць, – успамінае Сяргей Сафончык.

Яго не вельмі цікавіць архітэктура гарадоў, калі толькі нешта ўнікальнае. У далёкі край вабяць перш за ўсё прыродныя славутасці: горы, барханы, пустыні, саланчакі, незвычайная расліннасць.

– За Мурманскам рэзка лес сканчаецца і пачынаецца тундра. Я думаў, што яна ўся шэрая, але аказваецца, ягель на сонцы лімоннага колеру. Карлікавая бяроза на самай справе ніжэй грыба, таму там і жартуюць: у нас не падбярозавікі, а надбярозавікі, – усміхаецца падарожнік.

Уразіла Сяргея возера Баскунчак у Астраханскай вобласці. Гэта адно з самых салёных азёр свету, па салёнасці прыкладна такое ж, як Мёртвае мора: на вадзе можна ляжаць, як на канапе. А пад пластом солі – лячэбная чорная гліна, якой турысты абмазваюцца з ног да галавы.

У Казахстане яго ўразілілі могілкі, дзе на магілах майструюць цэлыя палацы. Застануцца ў памяці і круглыя камяні невядомага паходжання, якія ўбачыў спачатку ў Актаў, а потым у вялікай колькасці на паўвостраве Мангышлак.

Начуе Сяргей у асноўным у самаробным намёце, зробленай са звычайнай плёнкі, бо ў гасцініцах занадта дорага. Але не раз падчас падарожжаў яму сустракаліся добрыя людзі. На Белым моры пераначаваць на сваю базу пусцілі байкеры. На Каўказе пасябраваў з мясцовым жыхаром, потым нават перапісваліся. У Крыму зараз таксама ёсць сябры, да якіх Сяргей ездзіць ужо разам з жонкай. У Казахстане мінулым летам, калі грунтоўна зламаўся матацыкл пасля 5-тысячнага прабегу ў адзін бок, незнаёмыя людзі таксама пусцілі пераначаваць.

– Дарэчы, сярод іншых пачастункаў ў казахаў былі і беларускія сухары – у мясцовай краме яны карыстаюцца попытам, – не без гонару паведаміў Сяргей. – А вось рускую мову там ведаюць толькі тыя, хто родам з Савецкага Саюза, моладзь аддае перавагу вучыць англійскую.

Сам Сафончык не валодае ангельскай. Калі сустрэў у Казахстане амерыканца, які таксама падарожнічаў на матацыкле і не размаўляў па-руску, дык «размаўляў» з ім з дапамогай карты – паказваў, хто адкуль прыехаў.

Падарожнічаць на матацыкле – не самамэта. Выбраў гэты від транспарту, па-першае, таму, што танней. Па-другое, дабрацца на ім можна куды заўгодна і спыніцца дзе душа пажадае:

– У мяне шмат фотаздымкаў, якія я рабіў падчас шляху. Цягнік або самалёт не спыніць, калі заўважыў выдатныя краявіды для фота. Так што матацыкл - гэта мабільнасць і незалежнасць. А пра стомленасць ад працяглых пераездаў забываеш адразу, як толькі бачыш нешта навенькае, цікавае.

Якім бы дзівоцтвам не здаваўся Сяргей Сафончык, ён усё роўна перакананы, што родныя мясціны значна прыгажэй. І разумець гэта пачынаеш дзякуючы падарожжам.

З жонкай Наталляй, уражэнкай Віцебска, Сяргей пазнаёміўся, калі яна прыехала па размеркаванні на птушкафабрыку ў Мікалаева працаваць брыгадзірам птушкагадоўлі.

– Спачатку складана было змірыцца з яго захапленнем: невядома куды ездзіць і незразумела дзе начуе. Але ... у кожнага свае дзівоцтвы. Скажы так, або не кажы – усё роўна ж паедзе. Ну падабаецца яму! Усю зіму вывучае атлас, абмяркоўвае маршрут, – распавядае жонка.

Калі Сяргей прывозіў фатаграфіі з першых падарожжаў, яе гэта не вельмі кранала. Але калі сама з'ездзіла з ім у Крым на аўтобусе (матацыкл яна не пераносіць) і ўбачыла усё на свае вочы - таксама ўсім гэтым "захварэла".

– Якая ж гэта прыгажосць! Лінія гарызонту, закат на моры... Зусім іншая прырода! – уздыхае Наталля.

А яшчэ Сяргей Сафончык ўласнаручна сабраў «трактарок» - такога, запэўнівае, больш ні ў кага ў Беларусі няма:

– Трактары робяць многія, але ў мяне - з двума вядучымі мастамі!

Узяўся за яго выраб адразу як з войска прыйшоў. Уставіў матор ад старога матацыкла. Тры гады сядзеў круком над ім, аднак «трактарок» спраўна працуе ўсе гэтыя 30 гадоў. На ім і гарод аралі, і сена касілі, і баранавалі, і градкі з яго дапамогай палівалі, і дровы вазілі, і падключанай да яго цыркулярцы пілавалі іх.

– Раней у нас было вялікая гаспадарка, і «трактарок» вельмі дапамагаў. Былі і куры, і карова, але потым яе здалі. Больш такіх жывёл не трымаем – шкада іх. Бо курэй трэба секчы. А калі карова хварэе, глядзіць на цябе і плача, і ты разам з ёй, – распавядае Наталля. Таму зараз у Сафончыкаў толькі прыблудныя – тры кошкі, двое катоў і сабака са шчанюкамі.

Зімой Сяргей, як звычайна, з картай у руках плануе новае падарожжа:

– Хацеў бы пабываць ва Узбэкістане, ўбачыць не толькі прыроду гэтай краіны, але і своеасаблівую архітэктуру Бухары, Самарканда. Праўда, туды я наўрад ці на матацыкле паеду.

sb.by
Пераклад з расейскай

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым–зрабіцебясплатную падпіску. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі "Світанак", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamunikat.org/svitanak.html для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ДЭКРЭТ №3

ПАЧАТАК ЦІХАЙ РЭВАЛЮЦЫІ

Што агульнага ў «Марша раззлаваных беларусаў» і ўкраінскай Рэвалюцыі Годнасці? На самай справе паралеляў хапае. Але ёсць і тое, чым яны істотна адрозніваюцца — нявер'ем беларусаў ва ўласную моц. Маўляў, прайшліся, пагрукалі ў дзверы падатковай, а што далей?

Безліч палітыкаў, экспертаў, палітолагаў сцвярджалі, што пасля ўкраінскай Рэвалюцыі Годнасці аналагічнае развіццё падзей у Беларусі немагчымы. Маўляў, вынікамі тых падзеяў стала акупацыя Крыма і вайна на Данбасе — а таму памяркоўныя беларусы ні ў якім разе не пойдуць на нават самы лёгкі рэвалюцыйны сцэнар.

Пратэсты, якія на мінулым тыдні ахапілі Беларусь, сталі найбольш масавымі за даволі доўгі час — прынамсі, з «маўклівых пратэстаў» 2011 года. У Мінску на «Марш раззлаваных беларусаў», паводле розных падлікаў, выйшла ад трох да пяці тысяч чалавек. Нечакана здзівіў Гомель, дзе сабралася каля трох тысяч пратэстоўцаў супраць «дармаедскага» дэкрэту. У іншых абласных цэнтрах маніфестантаў было меней — ад 100 да 300 чалавек.

Але, улічваючы, што раней у рэгіёнах на плошчы выходзілі ў лепшым выпадку пяць-дзесяць чалавек, і сотня падаецца вялікай лічбай.

Паралелі з Рэвалюцыяй Годнасці ў сённяшніх пратэстах напрошваюцца самі сабою. Па-першае, людзі абурыліся той несправядлівасцю, з якой да іх ставіцца ўлада. Менавіта несправядлівасць улады была рухавіком Рэвалюцыі Годнасці, як і сённяшніх пратэстаў.

Па-другое, на вуліцы выйшлі сапраўды абураныя беларусы, а не прадстаўнікі «тытульнай апазіцыі». Варта толькі згадаць, што частка той самай апазіцыі (Партыя БНФ, «Гавары праўду», Рух «За Свабоду» і інш.) ад арганізацыі гэтага мерапрыемства самаўхіліліся. Шмат хто з каментатараў адзначае: на мінскі марш выйшлі не сталыя апазіцыянеры, а зусім іншыя людзі — тыя, якія сядзяць у «Аднакласніках» і «УКантакце», каго проста задзяўблі паборы ў той час, калі ўзровень жыцця імкліва пагаршаецца, а беспрацоўе з немагчымасцю знайсці працу з годным заробкам становіцца рэальнай перспектывай.

І па-трэцяе, на пратэст выйшлі зусім не «дармаеды». Большасць удзельнікаў акцыі сцвярджала, што яны добрасумленна працуюць і плацяць падаткі. А на маршы прыйшлі, каб выказаць салідарнасць з тымі самымі «дармаедамі» і звярнуць увагу ўладаў на гаротны стан эканомікі, паніжэнне заробкаў і павышэнне цэнаў.

А вось адрозніваюцца беларускія маршы ад украінскіх падзей нявер'ем народа ва ўласную моц. Большасць кажа: «Прайшліся, пагрукалі ў дзверы падатковай. А што далей? Яшчэ раз так пройдземся? А вынік?»

У тым і справа, што імгненнага выніку тут і быць не можа. Не далей як за два тыдні да пратэстаў Лукашэнка ў размове з прэсай казаў: «Давайце пару гадоў паглядзім, як будзе працаваць гэты дэкрэт, а там вырашым, што з ім рабіць». Адразу адкруціць назад сваё рашэнне ён не можа — таму і ўзяў паўзу, з'ехаўшы ў Сочы. Каб быў вынік, трэба нарошчваць ціск на ўладу. Трэба, каб на наступную акцыю выйшла яшчэ больш народу. Трэба, каб людзі вярнулі сабе вуліцы, і хадзілі ў цэнтр сталіцы, а не на плошчу Бангалор.

Але і зараз нельга казаць, што пратэстоўцы нічога не дамагліся. «Марш раззлаваных беларусаў» быў менавіта «дэманстрацыяй» — дэманстрацыяй незадаволенасці і абурэння. І гэтае абурэнне пачулі, што бачна па змяненні тону ўладных прапагандыстаў хаця б на тым жа тэлеканале «Беларусь 1». Раней яны агрэсіўна нападалі на «дармаедаў». Пасля дэманстрацыі рыторыка змянілася на перапрашаючую: «Калі ласка, заплаціце падатак! Усяго 20 базавых!» Можа, для БТ 20 базавых — гэта «ўсяго», але ў рэгіёнах 225 долараў лічыцца ўжо годным заробкам…

Так што, відавочна, улада разгубілася. І не толькі ў выніку колькасці пратэстоўцаў. Але і тым, што масавы «дэсант» найбуйнейшых чыноўнікаў «у народ» дзеля тлумачэння дармаедскага падатку (які адбыўся акурат напярэдадні акцыі пратэсту) выніку не даў. Улада нарэшце пабачыла, што яна страчвае давер народу.

Ці ёсць у грамадстве патэнцыял, каб працягваць пратэсты? Ці не будзе гэта акцыя «аднаразовым стрэлам»?

Сапраўды, пяць тысячаў дэманстрантаў на вуліцах сталіцы — колькасць невялікая. Але, разам з тым, рэпартажы пра гэтую падзею ў інтэрнэце за суткі набралі каля мільёна праглядаў. Гэта паказвае, што пратэстны патэнцыял ёсць, і галоўнае — зрабіць з гледача рэпартажаў героя тых самых рэпартажаў, то бок удзельніка акцыі.

І, канешне ж, шмат што залежыць ад улады. Яна можа дзейнічаць звыкла: запусціць механізм разгону вулічных акцый і адміністрацыйных арыштаў. Але тады давядзецца развітацца з кволай пакуль нармалізацыяй адносін з Еўропай. Адмяніць дэкрэт — пра гэта ўжо было вышэй. Лепшым выйсцем зараз з'яўляецца «замарозка» дэкрэту: то бок, перавод яго ў шэраг «мёртванароджаных» дакументаў, калі ён, нібыта і ёсць, але выконваць яго падатковая не будзе.

Канешне, тыя грошы, якія добраахвотна сплацілі некаторыя «дармаеды», ніхто не верне. Аднак намагацца атрымаць падатак праз суд таксама ніхто не будзе.

Але і для гэтага таксама павінен быць ціск на ўладу. А таму акцыі супраць «дармаедскага дэкрэту» маюць патэнцыял. Пабачым, колькі народу збярэ наступная.

Сяргей Пульша
"Новы Час"

МАТЧЫНА МОВА

ПРАВА БЕЛАРУСКАМОЎНЫХ НА АДУКАЦЫЮ Ў ЛІЧБАХ

21 лютага пад эгідай UNESCO з 1999 году адзначаецца Міжнародны дзень матчынай мовы. UNESCO і ўся ААН адзначае гэты дзень як напамін пра крытычную важнасць моўнай і культурнай разнастайнасьці сьвету для прагрэсу, роўнасьці, забесьпячэньня фундамэнтальных правоў.

Штогод Міжнародны дзень матчынай мовы прысьвячаецца пэўнай тэме, зьвязанай з моваю. Сёлетняя тэма — „Да ўстойлівай будучыні праз шматмоўную адукацыю". Генэральны дырэктар арганізацыі Ірына Бокава выступіла з пасланьнем, дзе нагадала: Магчымасьць атрымліваць адукацыю і інфармацыю на роднай мове мае найважнейшае значэньне для забесьпячэньня якасьці навучаньня, умацаваньня даверу і павышэньня самаацэнкі як магутных чыньнікаў разьвіцьця.

Як жа адпавядае гэтаму бясспрэчнаму пастуляту найбольш аўтарытэтнай міжнароднай арганізацыі, куды ўваходзіць і Беларусь, моўная сытуацыя ў нашай адукацыйнай сыстэме?

Перакуленая піраміда

Так выглядае адпаведная дыяграма. Паводле апошняга дзяржаўнага перапісу насельніцтва, праведзенага ў 2009 годзе, 53,2% жыхароў Беларусі назвалі беларускую мову роднаю. Прызналіся, што ўжываюць яе як гутарковую, 23,4%. Здавалася б, дзяржаўная адукацыйная палітыка павінна грунтавацца на гэтых лічбах. (Па праўдзе яны спрэчныя, перапісная анкета недасканалая, бо чалавек можа гаварыць на дыялекце, на гарадзкім піджыне і ня лічыць яго беларускаю моваю, але іншых лічбаў ня маем.)

А вось найноўшы дасутпны публіцы тэматычны зборнік Нацыянальнага статыстычнага камітэту апісвае адукацыйную статыстыку 2014/15 навучальнага году. Тады ў дзіцячых садках па-беларуску выхоўваліся толькі 10,5% дзяцей (у 2010 было яшчэ 12,8%). У Менску ўтрая меней — 3,2%. Вучняў беларускамоўных сярэдніх школаў ці клясаў было 14,5% ад агульнай колькасьці вучняў дзённых сярэдніх школаў, або 135,1 тыс. з 931,3 тыс.

Дынаміка колькасьці школьнікаў, што вучацца па-беларуску (паводле крыніцаў ТБШ), за апошнія 6 гадоў асабліва красамоўная:
2010/11 — 178,4 тыс. (19%);
2011/12 — 163,4 тыс. (17,8%);
2012/13 — 150,7 тыс. (16,6%);
2013/14 — 142,0 тыс. (15,5%);
2014/15 — 135,1 тыс. (14,5%);
2016/17 — 128,6 тыс. (13,1%)

У Менску, дзе штогод беларускамоўныя бацькі марна шукаюць сваім дзецям беларускае школы ня надта далёка ад дому, толькі для 2,3% школьнікаў забясьпечана права вучыцца па-беларуску.

У сярэдніх спэцыяльных навучальных установах па-беларуску займалася 0,23% (300 чалавек з 129 тысячаў; відаць, гэтыя 10-12 групаў — выключна навучэнцы пэдагагічных каледжаў, і то ня ўсіх).

І ўрэшце, вышэйшая адукацыя. На беларускай мове навучаліся 300 студэнтаў — гэта 0,08% ад агульнай колькасьці (362,9 тыс.) і ў 9 разоў менш, чым пяць гадоў таму.

Чым вышэйшы ўзровень адукацыі, тым больш радыкальна — да нуля — звужаюцца магчымасьці вучыцца па-беларуску. Толькі палова дзяцей зь беларускамоўных сем'яў можа вучыцца па-беларуску ў школе (да таго ж пераважна ў вёсцы, а ў гарадах гэты працэнт куды меншы ды часта імкнецца да нуля).

Хто „волен", а хто не

Дамагчыся канстытуцыйнага права вучыць сваіх дзяцей па-беларуску мы ня можам, нават непасрэдна плоцячы дзяржаве грошы. Колькі гадоў таму мы з дачкой вырашылі, што ёй для паступленьня варта падвучыцца профільным прадметам — біялёгіі ды хіміі — на платных курсах у Ліцэі БДУ. БДУ ў нас адзін, Ліцэй БДУ зь ягонымі курсамі таксама адзін на ўсю краіну, а значыць, ён і для тых 15-16% школьнікаў, што вучыліся на той момант па-беларуску. На кожны прадмет там набіраюць па некалькі групаў. Ну дык аб'явіце загадзя, што 5 групаў хіміі расейскамоўныя, а адна беларускамоўная.

Аднак я атрымаў ад тагачаснага дырэктара Ліцэю БДУ такі адказ: „Паколькі мы не атрымлівалі заяў, апрача Вашай, аб беларускамоўным навучанні на падрыхтоўчых курсах, то ўсе сфарміраваныя групы хіміка-біялагічнага кірунку навучання рускамоўныя". Іронія ў тым, што ніхто не падаваў заяваў і на расейскамоўнае навучаньне, бо ў стандартным бланку заявы не палічылі патрэбным мець такую графу. Інакш кажучы, апрыёры моўныя правы гарантаваліся толькі расейскамоўным.

Дырэктара звалі Вадзім Матуліс. Я знайшоў яго адказ на тутбаеўскую анкету „Быць беларусам — што гэта значыць?"

— Белорус без знания языка — белорус?

— Да. У нас в стране два языка: русский и белорусский. Пока никто не отменял этого. Человек волен разговаривать на том, на каком захочет. Конечно, хорошо, если он знает белорусский язык.

Размаўляць, значыць, кожны „волен", дзякуй. А вось вучыць дзяцей не атрымаецца „на каком захочет", тут ужо сп. В. Матуліс, маючы пэўную над намі ўладу, „волен" указваць, на якой мове гэта рабіць, — дарэчы, за нашыя ж грошы.

Вадзіма Матуліса я ўспомніў, калі на моўную тэму выказаўся намесьнік міністра гандлю Эдвард Матуліс, той самы, які заявіў, што пераклад этыкетак на беларускую мову падвысіць сабекошт прадукцыі і што інфармацыя на таварах па-беларуску „павінна

(працяг на стар. 4)

МАТЧЫНА МОВА

(пачатак на стар. №3)
быць эканамічна абгрунтаваная". Правы беларускамоўных спажыўцоў для Эдварда Браніслававіча значаць гэтульки сама, колькі правы беларускамоўных вучняў — для Вадзіма Эдвардавіча.

У 205 разоў меней шанцаў

Вернемся да адукацыі. Параўнайма шанцы беларускамоўных і расейскамоўных прадоўжыць навучаньне на сваёй мове — усярэдняй спэцыяльнай або ў вышэйшай вучэльні. У 2014/15 навучальным годзе ў нас было 135100 школьнікаў, якія вучыліся па-беларуску. Іх чакала 300 месцаў і ў коледжах, і ва ўнівэрсытэтах (вядома, паступаюць найперш сёлетнія выпускнікі, але мы супастаўляем агульныя лічбы). Адпаведна па-расейску вучылася 795300 школьнікаў. На іх разьлічана 128100 навучэнцкіх месцаў у ССНУ і 362600 — у вышэйшых школах.

Няхітры падлік прапорцыяў паказвае, што расейскамоўны школьнік мае ў 73 разы больш шанцаў прадоўжыць навучаньне на мове школы, чым беларускамоўны. А што да ўнівэрсытэтаў, то беларускамоўны школьнік мае ў 205 (!) разоў менш магчымасьцяў вучыцца там на мове сваёй школы, чым вучань расейскамоўнай установы сярэдняй адукацыі.

Гэта нечуваная дыскрымінацыя, у параўнаньне зь якой не ідуць ніякія апартхайды.

Cui prodest?

Такая перакуленая піраміда статусу мовы і яе пэрспэктывы. Піраміда, якая сваім вастрыём б'е ў сэрца беларускае мовы. На чыю карысьць?

Шчыры адказ я знайшоў у працах Аляксандра Арэф'ева, намесьніка дырэктара Цэнтру сацыялягічных дасьледаваньняў Міністэрства адукацыі і навукі Расейскай Фэдэрацыі. У цыклі публікацыяў пад агульнай назвай „Сжимающееся русскоязычие" сацыёляг біў трывогу з прычыны таго, што расейская мова імкліва траціць міжнародны статус.

Алеёсьць і выключэньні з трывожных, на ягоную думку, тэндэнцыяў.

Апублікаваныя параўнальныя табліцы ўдзельнай вагі школьнікаў, навучэнцаў і студэнтаў, якія вучыліся па-расейску ў нерасейскіх былых „рэспубліках" СССР у 2010/2011 навучальным годзе, вельмі красамоўныя.

Тут скажу толькі пра вышэйшую адукацыю. Паводле завышаных зьвестак, якімі карыстаўся расейскі аўтар, у тым навучальным годзе па-расейску ў беларускіх ВНУ вучыліся 90,4%. Ва Ўкраіне — 10,2%, у Грузіі — 0,9%, у Эстоніі — 7,9%, у Літве 1,5%. Зь іншага боку, у Кіргізіі 96%, у так званым „Прыднястроўі" 94,9%, а ў Абхазіі і Паўднёвай Асэтыі па 100% пэтэвэшнікаў і студэнтаў вучацца па-расейску.

(Трэба памятаць, што ў расейскіх крыніцах акупаваныя Расеяй так званае Прыднястроўе — частка Малдовы, часткі Грузіі Абхазія і Паўднёвая Асэтыя Крэмль фармальна лічыць асобнымі дзяржавамі.)

Высноўа А. Арэф'ева:

Такім чынам, „апірышчам" [у арыгінале „оплотом"] расейскамоўнай адукацыі на былой постсавецкай прасторы зьяўляюцца сёньня Беларусь, Паўднёвая Асэтыя, Абхазія і Прыднястроўе.

Вось у якой кампаніі мы апынуліся і вось на чыю стратэгічную мэту, аказваецца, працуе наша адукацыйная сыстэма.

Дарэчы, ня думаю, што ідэя так званага Нацыянальнага ўнівэрсытэту спрыяе разьвязаньню праблемы. У кожным унівэрсытэце кожнага гораду, на кожнай спэцыяльнасьці мае быць рэальная магчымасьць вучыцца па-беларуску.

(скарочана)

Вінцук Вячорка

ТАКАЯ ІНТЭГРАЦЫЯ

ВЗБРЫК, КРИК И СРЫВ

Интеграционные проекты «Союзное государство» и «ЕАЭС» захлестнули эмоции и узкокорпоративные интересы. Порвалось там, где было узко.

Гремучая смесь газовых, нефтяных, продовольственных конфликтов и противоречий накалила ситуацию до предела. Откладываются встречи президентов. Срываются заседания наднациональных органов. Молчат межпарламентские комитеты и комиссии. От решения конфликта традиционно отстраняется гражданское общество обеих стран.

Послушаешь российские СМИ — единогласная лавина обвинений в адрес Александра Лукашенко и правительства Беларуси. Мол, не платят по долгам, срывают подписанные соглашения, игнорируют интересы брата-союзника и паразитируют на доброте Кремля и топливных монополистов.

Послушаешь Лукашенко и белорусские СМИ — почти такое же единообразие, только в прямо противоположную сторону. Мол, обещали равенство, а душите дискриминационными практиками. Дали слово снять торговые барьеры, а возводите границу. Взяли обязательство покупать белорусское на таких же условиях, как российское, но своя рубашка оказалась гораздо ближе к телу.

В общем, гремучая смесь мух и котлет, зерен и плевел, воя и соплей окончательно забродила. Кажется, в нынешнем ее состоянии она неудобоварима ни для руководства Беларуси, ни для Кремля.

ЧЕТЫРЕ АНТИИНТЕГРАЦИОННЫЕ МИНЫ ЗАМЕДЛЕННОГО ДЕЙСТВИЯ

В фундамент белорусско-российских интеграционных отношений были заложены несколько мин замедленного действия. Сегодня все они взорвались, вызвав острую боль и гнев руководства Беларуси и России. Причем эти бомбы закладывали обе стороны.

Первая мина — отсутствие независимых, пользующихся доверием обеих сторон судебных органов. Суд Евразийского экономического союза не подходит для решения серьезных споров и противоречий. Иначе стороны бы согласились придать его решениям совсем другой вес. К сожалению, власти обеих стран выбирают басманное правосудие, в котором у большого, сильного и богатого всегда больше прав.

Можно сколько угодно говорить о преимуществах белорусско-российской интеграции, но когда любой спор, будь то по поводу газа, нефти, разбавителей, яблок, сахара, креветок или говядины заканчивается политическим, информационным и дипломатическим накалом, эмоционально окрашенными потоками взаимных обвинений, то дефицит правовой культуры и институтов, обеспечивающих верховенство права, не вызывает сомнений. Иначе мы бы гораздо чаще слышали решения суда по разным спорам, а не субъективные мнения Сергея Данкверта, Аркадия Дворковича, Михаила Мясниковича или Александра Лукашенко.

Вторая мина — наличие в подписанных договорах и соглашениях сотен изъятий, ограничений и особых режимов в перемещении товаров, услуг, денег и рабочей силы. Президенты, парламенты и мощные лоббисты обеих стран узаконили разные режимы производства и торговли. Они предпочли работу по понятиям — и предсказуемо нарвались на разные интерпретации, коннотации и смыслы.

Например, в газовом споре белорусская сторона делает акцент на равнодоходность, а российская — на контрактной цене, которая была зафиксирована до снижения цен на нефть. В товарных поставках полярные разночтения происходят при интерпретации страны происхождения товара, установлении производителя и доли добавленной на территории Беларуси стоимости в товар, поставляемый в Россию.

Третья мина — акцент на порочные практики в экономической политике. Речь идет об импортозамещении, господдержке номенклатурных фаворитов (льготные кредиты, налоговые и таможенные льготы, субсидии, гарантированный спрос и т.д.), олигополистических практиках, вытеснении открытой рыночной конкуренции олигархическими сговорами.

Белорусские власти хотели убедить Кремль внять их модели промышленной и аграрной политики, но только с учетом того, чтобы в России не создавались параллельные белорусским заводам и фабрикам производства. Кремль не захотел возвращаться к такой модели централизованного Госплана для двух формально независимых стран.

Белорусские власти не захотели включать российских производителей в обязательные ассортиментные списки для розничной торговли. Отсюда пошли обиды, разочарования и претензии.

Четвертая мина — выбор единообразия и централизма вместо конкуренции и децентрализации. В условиях значительного присутствия контрабанды и контрафакта на товарном рынке России белорусских производителей заставляют работать по единым сертификатам качества, стандартам ЕАЭС, на которые плевать хотели большинство участников рынка в России.

Российские предприниматели хотели бы составить конкуренцию белорусским на разных сегментах рынка, но наши исполкомы, министерства, концерны и холдинги в едином протекционистском порыве закрылись от конкуренции с чужаками. Единообразно и централизованно.

Регионы России хотели бы торговать с Беларусью на двусторонней основе, но Кремль четко расставляет приоритеты: «Сначала мы решим газовый и нефтяной споры, а потом посмотрим».

ТАКИЕ РАЗНЫЕ КАЛЬКУЛЯТОРЫ

За последние 20 лет белорусско-российской интеграции все 4 мины периодически взрывались, но так, чтобы все одновременно...

Сегодня руководство Беларуси и России ведут себя так, как будто завтра война. Это очень опасно во всех отношениях. Каждая из сторон считает себя обиженной и настаивает на справедливости.

Президент РБ говорит о потерях десятков миллиардов долларов. Кремль подкрепил свою позицию цифрами: «С 2011г. по 2015г. беспошлинно ежегодно поставлялось 18-23 млн. т нефти Белоруссии. Всего за этот период российский бюджет недополучил $ 22,3 млрд. Все это является не чем иным, как прямой и косвенной поддержкой союзного белорусского государства».

И это не считая выделения Беларуси более $ 6 млрд. кредитов.

Очевидно, у руководства Беларуси и России разная математика. Каждый настроил свой калькулятор под себя и тыкает партнеру в лицо полученным результатом. Единой, научно обоснованной метрологии не существует.

Тот факт, что после 20 лет интеграции руководители страны не удосужились определиться в базовых терминах, методиках и механизмах координации, кооперации и конкуренции, подтверждает гипотезу о том, что интеграционные проекты РБ и РФ стали проектами только VIP-номенклатуры, олигархов, монополистов и контрабандистов.

Это начало наступит только тогда, когда Александр Лукашенко и Владимир Путин добьются следующего консенсуса: издержки конфронтации для них лично, а также для VIP-номенклатуры и ее «придворного» бизнеса выше, чем выгоды от достижения договоренностей и установления союзнического мира.

(скарочана)

Ярослав Романчук
Белгазета

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 27.02.2017 у 16.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.